

Núvol, 22 d'abril del 2019

AQUÍ NO S'EXPLIQUEN CONTES DE FADES

La narrativa breu, d'aquí i de fora, també ofereix títols interessants per als que vulguin llegir amb distàncies curtes. Vet aquí una tria desordenada per situar les darreres novetats.

Víctor García Tur ha guanyat el **Premi Mercè Rodoreda** de contes i narracions per la seva darrera obra, *El país dels cecs* (Proa, 2019): reescriptura, mestratge i innovació en un recull de contes dialògic i multiforme. Aquest volum es podria definir com una llibreta d'exercicis literaris en què l'autor es planteja reptes d'apropiació i reescriptura de textos d'altres escriptors. “Com a escriptors hem robat, oi? Diguem-ho. Confessem-nos”, diu l'autor en **aquesta entrevista de Pol Guasch** a Núvol. “L'escriptura neix del fet que les imitacions que un es proposa, mai no surten perfectes. És inevitable deformar allò que, en principi, esperaves mimetitzar. Pensem en un karaoke i com la teva veu... Bé la teva veu és la que és, per a bé i per a mal. Funciona així, la literatura. En tot cas, el que faig no és una reivindicació de l'apropiació sinó del fet d'explicitar d'on ens apropiem”.

Damià Bardera ha fet un exercici d'apropiació de la seva obra a l'antologia *Un circ al pati de casa*, que ha suposat la destil·lació de tota la seva narrativa, publicada fins ara a El Cep i la nansa, un total d'uns 500 contes, distribuïts en sis volums, com recordava Matthew Tree a **Núvol**. Ara, una editorial més gran – **Empúries**– ha decidit publicar un recull de contes barderians seleccionats de cinc dels llibres prèviament editats i barrejats amb un grapat de relats inèdits. Al pròleg, **Toni Sala** compara Bardera amb Rodoreda, Monzó i Calders, entre d'altres noms més que coneguts de la literatura catalana. I té raó: aquests contes s'aprofiten de la crueltat de les novel·les de Rodoreda, del surrealisme casual de molts dels contes del Monzó i de l'estil alhora formal i col·loquial de Calders.

Amb tot, a diferència de Víctor Garcia Tur, Bardera no juga a mimetitzar ningú, sinó que va a la seva i el resultat és una literatura salvatge, que ratlla l'absurd més cruel. I un concepte del conte que flirteja amb l'acudit.

Per més únic que sigui, els acudits de Bardera han trobat un germà accidental en Mazen Maarouf (Beirut, 1978), que és una de les sensacions de la nova literatura àrab. El seu recull de contes, *Acudits per a milicians*, va guanyar el prestigiós premi Al Multaqa de Relats Curts i també ha estat nominat per al Man Booker Prize a Anglaterra. Traduït a una desena de llengües, s'ha publicat en català a Navona amb traducció de **Margarida Castells** i en castellà a Alianza. Aquest autor palestí tenia a penes cinc anys quan va esclatar la guerra del Líban, que es va estendre entre el 1982 i el 1989. Sobre aquest rerefons tan tràgic Maarouf ha estat capaç de bastir un retaule de narracions plenes de fantasia surrealista i d'humor absurd. "Els acudits són una necessitat", ens deia no fa gaire al Festival MOT a Olot. "Els acudits ens van permetre suportar la guerra, tolerar la mort, domesticar les bèsties i les inseguretats de les nostres vides. L'acudit dona una dimensió diferent al drama. La guerra provocava tanta desesperació que l'humor ens obria un món nou i ens va ajudar a conjurar-nos davant la sensació que estàvem atrapats".

El surrealisme també és una marca de la casa a *Dies temibles* (**Angle Editorial**) de A.M. Homes. Com deia Anna Carreras a **Núvol**, Homes és una escriptora endimoniadament bona sense caure en "la sordidesa del tòpic de "la gran novel·la americana". I ho és per ofici i per com fa alquímia de la barreja del surrealisme i els diàlegs versemblants dins d'escenes de realisme brut. D'humor fosc, fa pensar, tot sovint, en els contes de **Dorothy Parker**, en la profunditat psicològica de **John Cheever**, en la grolleria de **Charles Bukowski** o en el sarcasme de **John Fante**. Les ansietats quotidianes del poble americà passen pel sedàs satíric i sense pietat d'aquesta autora d'imaginació desbordant que enfila dotze relats (o un sol mosaic escandit en una dotzena d'escenes de protagonista diferent) on la superficialitat, l'hedonisme, la frivolitat estètica i la moralitat

lumpen de bona part de la societat americana queden al descobert i es fan pel·lícula.

Sense deixar l'Amèrica del Nord, trobem també el darrer recull de contes de la premi Nobel **Alice Munro**, de la qual Club Editor acaba de publicar *Qui et penses que ets?*, amb traducció de **Dolors Udina**. En un article publicat a **Núvol**, **Martí Sales** definia amb encert una de les virtuts narratives de l'autora canadenca: “un ús formidable del temps narratiu, que, accelerant i minorant, ens dona la sensació d’haver viscut tota una vida en menys de cinquanta pàgines”. Al llarg de tot el llibre, llegirem com la protagonista que articula aquest recull, la Rose, “es veu a si mateixa —qui es pensa que és— i com projecta qui vol ser quan s’explica als altres. L’autora pela la ceba dels personatges fins a l’última vergonya. Res no l’atura. Com una piconadora implacable, sense jutjar, conte rere conte —o més aviat, capítol rere capítol, perquè la centralitat de la Rose i el fil cronològic del llibre en fan més una novel·la que no pas un recull de narracions—, Munro ens fa acompanyar la protagonista de ben a prop, com si fos una càmera al clatell, de la infància humil a la universitat, del matrimoni al divorci, de la maternitat a la maduresa”.

Tornem a casa buscant les arrels més salvatges. Club Editor ja ha publicat un nou volum de *Tots els contes* de **Víctor Català**. De la prosa de Caterina Albert n’ha parlat amb eloqüència Enric Casasses, en un epíleg al primer volum, que podeu llegir també a **Núvol**, quan diu: “A mi em deixa ‘sempre en peu de sorpresa fresca’, per dir-ho a la seva manera, que una persona amb una sensibilitat tan delicada, quan vol, i tan atenta a tota mena de matisos, parli de fets tan durs i conti històries tan intenses, que a vegades arriben a una cruesa límit. Però la bellesa ho nimba tot, i el llegidor surt d’aquests inferns sabent que ha estat trepitjant paradisos, també. Molts i diversos paradisos i que tots en fan un, un món: el seu”.

I des de casa tornem al món. **Simona Škrabec** ens presenta *Torno del bosc amb les mans tenyides (L’Avenç)*, una obra de creació particular, diferent, molt bella. Després de tres llibres d’assaig publicats, Simona Škrabec mostra la seva faceta més creativa com a narradora en una obra íntima i personal. A manera de petits relats, fruit dels seus viatges per tot el món, l’autora eslovena resident a Barcelona recull les seves impressions, reflexions i sensacions. “Quan una obra és significativa no és necessari, ni importa gaire, situar-la dins un gènere determinat, però, en aquest cas, paga la pena fer-ne esment”, ha escrit **Maria Barbal** a **Núvol**. “Per a mi es tracta de prosa narrativa, que neix i es fa, tant des de l’experiència com des del pensament. Els breus capítols s’enllacen, des del primer a l’últim, fornint el lector de situacions aparentment quotidianes (...). Aquesta obra ens convida a contemplar esplèndides descripcions en instants únics, fa sentir i fa pensar, és en certa mesura inadvertidament filosòfica, sobretot perquè pregunta, planteja, i deixa el temps aturat perquè des de dins nostre responguem”.